

Фаховий коледж Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

Освітньо-професійний ступінь	<i>Фаховий молодший бакалавр</i>	Форма навчання	<i>денна</i>	Навчальний рік/семестр	<i>2025/2026 семестр: весняний</i>
-------------------------------------	----------------------------------	-----------------------	--------------	-------------------------------	------------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Основи соціалізації особистості
Циклова комісія	Дошкільна освіта
Освітня програма	-
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	Тип дисципліни: вибіркова Кількість кредитів: 3 Лекції: 20 Практичні (семінарські) заняття: 26 Лабораторні заняття: не передбачені Самостійна робота: 44 Підсумковий контроль: залік
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	Гаврилук Ілона Юліївна, старший викладач дошкільної педагогіки та психології, викладач-методист gavriljuk.ilona@kmf.org.ua консультації за домовленістю Classroom дисципліни:
Пререквізити навчальної дисципліни	Базові знання середньої освіти.
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	Метою викладання вибіркової навчальної дисципліни є: ознайомити студентів і дати їм можливість проаналізувати та зрозуміти складний процес входження людини в соціальний організм суспільства, поступового перетворення її на особистість задля формування в них умінь і навичок із сприяння соціалізації особистості. Основними завданнями вивчення вибіркової навчальної дисципліни є: - допомогти засвоїти основи знань, пов'язаних із формуванням і розвитком особистості, віковими періодами становлення людини, її самоствердженням, самореалізацією; - ознайомити з провідними категоріями процесу соціалізації; - обґрунтувати основні принципи та механізми процесу соціалізації; - розкрити складові компоненти факторів процесу соціалізації; - охарактеризувати найважливіші концепції стадійності процесу соціалізації;

- формувати цілісну модель процесу соціалізації особистості впродовж усього життя.

В результаті опанування навчального матеріалу студенти повинні

знати:

- вікові особливості становлення людини;
- специфіку самоствердження і самореалізації у процесі соціалізації особистості;
- сутність формування й розвитку особистості;
- основи змістового аспекту процесу соціалізації особистості;
- механізми і фактори процесу соціалізації особистості;
- засоби соціалізації;
- найсуттєвіші концепції і теорії розвитку особистості;
- основні методи соціально-педагогічної діяльності задля сприяння соціалізації особистості.

вміти:

- характеризувати вікові особливості становлення особистості;
- виокремлювати й аналізувати змістовий аспект процесу соціалізації особистості;
- виокремлювати й аналізувати функціональний процес соціалізації;
- здійснювати аналіз умов, що детермінують поведінку людини;
- виокремлювати роль механізмів і факторів у процесі соціалізації особистості;
- застосовувати на практиці соціально-педагогічні методи та основи концепцій і теорій розвитку особистості, що сприяють її адаптації до соціуму.
- аналізувати основні проблеми особистості в процесі соціалізації;
- визначати функціональну спроможність особистості самостійно вирішувати актуальні проблеми соціалізації на різних вікових етапах;
- знаходити шляхи подолання негативного впливу соціального середовища на особистість у процесі соціалізації.

Програма навчальної дисципліни містить 3 змістовні модулі:

Змістовний модуль 1. Теоретичні аспекти процесу соціалізації особистості

Тема 1. Зміст і завдання курсу. Сутність соціалізації людини

Тема 2. Соціалізація як соціально-педагогічне явище.

Тема 3. Моделі соціалізації. загальна характеристика основних стадій, етапів та фаз соціалізації.

Тема 4. Провідні теорії соціалізації.

Змістовний модуль 2. Механізми процесу соціалізації особистості

Тема 5. Механізми соціалізації

Тема 6. Фактори що впливають на процес соціалізації. Мікро-, мезо-, мега фактори соціалізації.

	Тема 7. Соціалізація як процес опанування культурного досвіду суспільства. Тема 8. Духовний розвиток особистості. Релігія як фактор соціалізації особистості. Тема 9. Засоби масової комунікації та їх вплив на соціалізацію особистості Тема 10. Субкультура як механізм соціалізації, девіантна поведінка і злочинність у процесі соціалізації. Змістовний модуль 3. Особливості процесу соціалізації дітей Тема 11. Вплив несприятливих чинників на процес соціалізації особистості в дитячому та підлітковому віці. Тема 12. Сім'я як провідний інститут соціального формування дитячої особистості Тема 13. Соціально-педагогічні умови соціалізації дітей.
--	---

Критерії контролю та оцінювання результатів навчання

Навчальні досягнення здобувачів передвищої освіти дисципліни «Основи соціалізації особистості» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінювання знань здобувачів передвищої освіти згідно [Положення про систему оцінювання знань здобувачів фахової передвищої освіти у Фаховому коледжі ЗУІ ім. Ф. Ракоці II](#), на основі накопичувальної (рейтингової) системи.

Під час поточного контролю оцінюються:

- теоретичні знання;
- навички та уміння при виконанні практичних завдань;
- навчальний матеріал передбачений для самостійного засвоєння;
- інші види робіт, які передбачені робочою навчальною програмою.

Розподіл балів за видами контролю

№	Види семестрового контролю	к-ть	макс. бал/шт.	всього
	Термінологічний словник	1	10	10
1	усні відповіді на практичних/семінарських заняттях	3	5	15
2.	виконання практичних завдань	2	5	10
3.	модульні контрольні роботи	3	5	15
5.	виконання завдань самостійної роботи	10	5	50
	Всього у процесі навчання:			100
	Залік	1	40	40
	Всього балів			100

Критерії оцінювання усних відповідей

Бали	Критерії оцінювання
5	Студент правильно відповідає на поставлене питання, вміє пояснити сутність, методику, надати класифікацію тощо, може навести приклади застосування понятійного апарату, формул, класифікацій. При цьому показує високі знання не тільки навчальних посібників, а і інших джерел, проявляє вміння аргументувати свої думки та ставлення до відповідної проблеми.
4	Студент дає правильну відповідь на поставлене питання, при цьому показує достатні знання та може навести приклади для застосування понятійного апарату, вміє аргументувати свої думки щодо відповідної категорії. Проте відповідь не є вичерпною, або допущені окремі неточності.
3	Студент у цілому відповів на поставлене запитання, але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного

	апарату, не наводить приклади, показав недостатні знання літературних джерел.
2	Студент у своєму відповіді допустив великі неточності, не міг навести приклади для застосування понятійного апарату не спромігся аргументувати свою відповідь, рівень його знання є недостатнім.
1	Студент у своєму відповіді розповідає не на поставлене запитання але пригадає деякі фрагменти змісту дисципліни, показує недостатні теоретичні знання.
0	Студент показує незадовільне знання понятійного апарату чи взагалі нічого не відповідає.

Критерії оцінювання виконання практичних завдань

Бали	Критерії оцінювання
5	Розв'язує практичні завдання згідно умов завдання у повному обсязі застосовуючи теоретичні знання та практичні вміння творчо; проявляє активність та ініціативність; вміє керувати емоціями, висловлює та обґрунтовує власну думку, критично мислить, робить висновки, вміє ухвалювати рішення, вміє розв'язувати навчальні, педагогічні та ігрові ситуації; вміє співпрацювати в колективі.
4	Розв'язує практичні завдання згідно умов завдання у повному обсязі застосовуючи теоретичні знання але не виявляє творчий підхід та ініціативність у виконанні завдань; вміє керувати емоціями; не завжди висловлює та обґрунтовує власну думку, вміє ухвалювати рішення, розв'язувати навчальні, педагогічні, ігрові ситуації; вміє співпрацювати в колективі.
3	Розв'язує практичні завдання, не в повному обсязі; не виявляє творчий підхід та ініціативність при виконанні завдань; вміє керувати емоціями але при розв'язуванні навчальних, педагогічних та ігрових ситуацій не застосовує теоретичні знання; вміє співпрацювати в колективі.
2	У виконанні практичних завдань не проявляє належну активність, творчість та ініціативність - пасивна; при розв'язуванні навчальних, педагогічних та ігрових ситуацій не володіє належними знаннями для їх вирішення; пасивна у співпраці з колективом.
1	При виконанні практичних завдань пасивна, неуважна, безініціативна; не виконує завдання до кінця, не володіє належними знаннями та вміннями для розв'язування навчальних, педагогічних та ігрових ситуацій.
0	Відмовляється прийняти участь у виконанні практичних завдань; ігнорує розв'язування навчальних, педагогічних та ігрових ситуацій; не співпрацює з колективом.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (тестові завдання)

Бали	Критерії оцінювання
5	всі завдання виконані правильно, представлені повні розв'язки завдань всіх рівнів та зроблені відповідні висновки (90-100 %).
4	всі завдання виконані але допущені помилки, неточності в завданнях третього рівня, або не точно зроблені висновки (74-89%).
3	завдання першого рівня виконані правильно, допущені неточності в вирішенні завдань другого та третього рівня та висновки не точні (60-73 %)
2	якщо виконано 40-59 % завдань правильно, допущені неточності в усіх завданнях.
1	якщо виконано 20-39 % завдань правильно, допущені неточності в усіх завданнях
0	якщо виконано менше 20 % завдань правильно, допущені неточності в усіх завданнях

Критерії оцінювання термінологічного словника

Бали	Критерії оцінювання
-------------	----------------------------

10	У словнику уміщені 200 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований якісно, естетично відповідає загальним вимогам оформлень.
9	У словнику уміщені 180 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований якісно, естетично відповідає загальним вимогам оформлень.
8	У словнику уміщені 160 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований якісно, естетично відповідає загальним вимогам оформлень.
7	У словнику уміщені 140 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований якісно, естетично відповідає загальним вимогам оформлень.
6	У словнику уміщені 120 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований якісно, естетично відповідає загальним вимогам оформлень.
5	У словнику уміщені 100 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований не відповідно вимог.
4	У словнику уміщені 80 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований не відповідно вимог.
3	У словнику уміщені 60 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні у переліку. Словник оформлений, структурований не відповідно вимог.
2	У словнику уміщені 40 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований не відповідно вимог.
1	У словнику менше 40 термінів із відповідними визначеннями термінів з обов'язковим посиланням на відповідні науково-теоретичні джерела у переліку. Словник оформлений, структурований не відповідно вимог.

Критерії оцінювання самостійних завдань

Тип самостійної роботи яка виконується у письмовій формі має бути виконана в повному обсязі самостійно, з дотриманням вимог академічної доброчесності; проведена дослідження даної теми на основі науково достовірних джерел; робота структурована та оформлена відповідно вимог; зроблені відповідні узагальнення й висновки та подані на перевірку у визначений строк.

Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

Умови формування оціночного балу :

Під час оцінювання самостійної роботи студентів враховується:	Бали
Відповідність теми	1
Використання достовірних наукових джерел	1
Структурованість	1
Дотримання академічної доброчесності	1
Обґрунтування практичних цінностей	1
Всього:	5

На протязі семестру з виконанням поточних контрольних завдань, студент може набрати максимум 100 балів.

Студент, який у процесі семестру накопичив більше 60 балів та відпрацював всі пропущені заняття й виконав всі завдання програми, має право не складати залік. Накопичені бали стануть підсумковою оцінкою з його згодою.

Порядок відпрацювання пропущених занять:

1. Місце та час відпрацювання пропущених занять визначається графіком відпрацювання (консультацій) викладачів циклової комісії «Дошкільна освіта».
2. Відпрацювання пропущених лекцій і семінарських/практичних занять відбувається шляхом самостійного опанування студентами навчального матеріалу, підготовки рефератів із пропущеної теми або виконання практичних завдань та їх усного захисту перед викладачем.
3. Робота студента оцінюється «зараховано» або «не зараховано»
4. Результат відпрацювання студентами пропущених занять викладач фіксує у журналі обліку роботи.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які в сумі за змістовні модулі отримали не менше 40 балів і відпрацювали всі пропущені заняття.

Семестровий залік – це вид підсумкового контролю, що включає результати поточного контролю (модульного контролю) і складає суму балів, накопичених здобувачем фахової передвищої освіти впродовж семестру під час виконаних певних видів робіт на практичних, семінарських заняттях та виконав завдання самостійної й модульні контрольні роботи, передбачених робочою програмою з навчальної дисципліни, та в сумі накопичив 60 і більше балів.

Здобувачі фахової передвищої освіти, які виконали всі умови допуску до заліку та в сумі накопили менше 60 балів, а також здобувачі, які бажають підвищити свій результат, проходить семестровий контроль на останньому за розкладом занятті (в семестрі) з навчальної дисципліни.

Семестровий залік проводиться у формі письмової залікової контрольної роботи або усно.

Критерії оцінювання результатів заліку (усно)

Бали	Критерії оцінювання усної відповіді
35-40	Усна відповідь характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання у практичних педагогічних ситуаціях, вміє самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
30-34	Усна відповідь характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання у практичних педагогічних ситуаціях, позначена уміннями самостійно оцінювати явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.
25-29	Усна відповідь характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.
20-24	Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
15-19	Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.
10-14	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.

0-9	Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.
-----	---

Максимальне значення балів, передбачених за виконання залікової контрольної роботи складає 40 балів.

Критерії оцінювання при виконання залікового тесту

Структура тесту:

Тест складається з 40 завдань.

Завдання 1–5 відкритого типу.

Завдання 6–25 на вибір однієї правильної відповіді (з трьох і п'яти запропонованих варіантів).

Завдання 26–35 множинного вибору з кількома правильним відповідями.

Завдання 36-40 на встановлення відповідності.

Завдання розташовані блоками за принципом зростання складності в межах кожного блоку. За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати максимум 40 тестових балів.

Студентові, який набрав від 0-9 тестових балів, тест не зараховується.

Після виконання умов заліку здобувач фахової передвищої освіти отримує підсумкову оцінку, яка є сумою накопичених балів протягом всього семестру та отриманих балів за результатами заліку.

Підсумкова оцінка визначається за шкалою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS /	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом

Сума балів	Оцінка ECTS	Характеристика навчальних досягнень
90 – 100	A	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує

		знання для розв'язання поставлених перед ним фахових, педагогічних завдань.
82-89	B	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички для виконання фахових, педагогічних завдань.
75-81	C	Володіє знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними; самостійно застосовує знання у стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки; має певні навички для виконання фахових, педагогічних завдань.
64-74	D	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування; відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знає основні поняття навчального матеріалу має елементарні, нестійкі навички для виконання фахових, педагогічних завдань.
60-63	E	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; нестійкі навички для виконання фахових, педагогічних завдань; планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
35-59	FX	Слабке володіння навчальним матеріалом; виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача; не має стійкі навички для виконання фахових, педагогічних завдань.
0-34	F	Зовсім не володіє навчальним матеріалом, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень.

Апеляція результату семестрового екзамену подається здобувачем освіти в письмовій формі протягом першої години після оголошення результатів екзамену.

У Фаховому коледжі ЗУІ [Положення про оскарження процедури оцінювання та результатів оцінювання контрольних заходів у Фаховому коледжі ЗУІ ім. Ф. Ракоці II](#) регламентує порядок звернення та розгляду заяв здобувачів передвищої освіти.

Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)	Відвідування навчальних занять є обов'язковим, основні вимоги до студентів: активність на семінарських заняттях, відпрацювання пропущених занять, допуск до підсумкового контролю; дотримання правил академічної доброчесності: самостійне виконання навчальних і контрольних завдань; правильне цитування з посиланням на автора, посилання на джерела інформації. Навчальні заняття проводяться в кабінетах обладнаних мультимедійними проекторами; в закладі забезпечено необмежений вільний доступ до інформаційних ресурсів. Під час занять використовуються словесні методи (лекція, бесіда, дискусія), проблемний виклад навчального матеріалу,
--	---

	евристичний метод, дослідницький метод, практичні методи (вправи); ділова гра, тренінг. При дистанційній або змішаній формах навчання використовується інструментарій платформи Google Classroom. Навчальні ресурси: виклад матеріалу викладачем та його конспектування студентами, плани семінарських занять, методичні вказівки та практичні рекомендації до виконання завдань, виконання індивідуальних завдань (реферат, презентація) і самостійної роботи. Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача. Положення про академічну доброчесність в ЗУІ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ
Рекомендовані джерела (основна та допоміжна література), електронні інформаційні ресурси	Основна література 1. Богущ А. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку / Богущ А., Варяниця Л., Гавриш Н. та інші - Луганськ, 2006. – 404 с. 2. Зозуляк-Слущик Р.В.: Основи соціалізації особистості, навч. посібн., Вид.: Івано-Франківськ, 2021, 222 с. 3. Кононко О.Л. Виховуємо соціально компетентного дошкільника : навч. метод. посібник р. Базової програми розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / О.Л. Кононко. – К. : Світич, 2009. – 208 с. 4. Кравченко Т. В. Соціалізація дітей шкільного віку у взаємодії сім'ї і школи: Монографія.– К.:Фенікс,2009.–416с. 5. Москаленко В.В. Соціалізація особистості: монографія – К.: Фенікс, 2013. – 540 с. 6. Піроженко Т. О., Хартман О. Ю. Парціальна програма з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом». — К.: Видавництво «Алатон», 2016. — 32 с. 7. Піроженко Т.О. та ін. Методичний посібник до парціальної програми з розвитку соціальних навичок ефективної взаємодії дітей віком від 4 до 6–7 років «Вчимося жити разом» / Т.О. Піроженко, О.Ю. Хартман, К.В. Палієнко, М.В. Павленко. – К. : Алатон, 2016. – 112 с 8. Szokol Szabolcs: Szocializáció, tankönyv 9. Koltói Lilla: Pedagógiai pszichológia jegyzet óvodapedagógusoknak Додаткова 1. Bányász Ibolya: A szocializáció folyamata és színterei, a szociális identitás kialakulásának összefüggései. 2. Csomós István: Személyiség-lélektani alapismeretek 3. Lazsádi Csilla: A mikrokörnyezeti tényezők hatása a szociális kompetencia fejlődésére óvodás korban.

	4. Vályi Gábor: Szocializációs szintér: a család és az intézmény 5. Zsolnai Ankó: A szocialitás fejlesztése 4–8 éves korban Интернет-ресурси 1. https://www.jatekfarm.hu/fejleszto-jatekok-79/fejleszto-szocializacio-85 2. https://moderniskola.hu/2020/02/szocialis-kompetenciat-erosito-jatekok/ 3. https://www.pinterest.com/pin/689824867910898134/
--	--